

INNOVATSION TARBIYA TEXNALOGIYALARI ASOSIDA TALABALARNI
TARBIYAVIY FAOLIYATGA TAYYORLASHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK
YONDASHUV OMILLARI

Mullaboyeva Diyoraxon Soib qizi

Nizmoiy nomidagi TDPU

Umumiy psixologiya kafedra o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqola talabalarning tarbiyaviy faoliyatga pedagogik psixologik tayyorlash jarayoniga kirishishida innovatsion tarbiyaning tutgan o'rni haqida fikr-mulohazalarga bag'ishlangan bo'lib, bu sifatlarni tarbiyalash jarayonida qanday bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lishlari mumkinligi qayd etiladi. Bundan tashqari ushbu maqola orqali Innovatsion tarbiya texnologiyalari asosida talabalarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashning pedagogik psixologik yondashuv samaradorligini tekshirish maqsadida shakllantiruvchi to'ldirilib boriladigan bir butun tizimga ega ekanligi haqidagi ma'lumotlarni ham bilib olishi mumkin. Bu maqoladan pedagogika va psixologiya yo'nalishi bo'yicha tahsil oluvchi talaba va magistrilar shu yo'nalishda faoliyat yuritayotgan o'qituvchilar hamda sohaga oid izlanishlarni olib borayotgan tadqiqotchilar va shular singari soha vakillari foydalanishlari mumkin.*

Kalit so'z va iboralar: *Innovatsion tarbiya texnologiyalari, pedagogik tarbiya, ma'naviy-axloqiy sifatlar, maqsad, ijodkor, mustaqil fikr, komil inson, estetik, siyosiy madaniyat, tizim.*

Аннотация: *Данная статья посвящена мнениям о роли инновационного образования в процессе педагогико-психологической подготовки студентов к учебной деятельности, а также отмечается, какие знания, умения и квалификации они могут приобрести в процессе воспитания этих качеств. Кроме того, посредством данной статьи рассмотрен педагогико-психологический подход к подготовке студентов к учебной деятельности на основе инновационных образовательных технологий. Чтобы проверить ее эффективность, формирователь также может узнать информацию о том, что у него есть полная система, которую необходимо заполнить. Данную статью могут использовать студенты и магистры, обучающиеся в области педагогики и психологии, преподаватели, работающие в этой области, исследователи, проводящие исследования в этой области, и другие представители отрасли.*

Ключевые слова и термины: *Инновационные образовательные технологии, педагогическое образование, духовно-нравственные качества, цель, творческая, самостоятельная мысль, совершенный человек, эстетика, политическая культура, система*

Abstract: *This article is devoted to opinions about the role of innovative education in the process of pedagogical psychological preparation of students for educational activities, and it is noted what knowledge, skills and qualifications they can acquire in the process of educating these qualities. In addition, through this article, a pedagogical psychological approach to preparing students for*

educational activities based on innovative educational technologies in order to check its effectiveness, the shaper can also find out the information that it has a complete system to be filled. This article can be used by students and masters studying in the field of pedagogy and psychology, teachers working in this field, researchers conducting research in the field, and other representatives of the field.

Keywords and terms: *Innovative educational technologies, pedagogical education, spiritual and moral qualities, goal, creative, independent thought, perfect person, aesthetic, political culture, system.*

Zamonaviy jamiyatimizda bugungi kunda innovatsiya, innovatsion texnologiya kabi tushunchalar noaniq tushunchalar emas. Xuddi shular kabi innovatsion tarbiya texnologiyalari iborasi ham biz uchun yangilik emas. Pedagogika sohasida tahsil olayotgan talabalarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda bu innovatsion tarbiya texnologiyalariga o'rinli ravishda murojaat qilinmoqda. Ushbu murojaatdan ko'zlangan maqsad shuki, innovatsion tarbiya texnologiyalari asosida talaba-yoshlarni ma'naviy-axloqiy sifatlarini tarbiyalash jarayonida ayrim bilim, ko'nikma, malakalarini ham shakllantirishdir. Quyida ayni shu xususida mulohaza yuritimiz.

Hozirgi vaqtda ta'lim sifatini oshirish uchun amalga oshirilayotgan amaliy ishlar safida innovatsion ta'lim texnologiyalari bilan bir qatorda innovatsion tarbiya texnologiyalari ham baravar xizmat qilmoqda. Aynan innovatsion tarbiya texnologiyalarining talabalar tarbiyaviy faoliyatga kirishishlarida tutgan o'rni o'zgacha ahamiyat kasb etadi. Innovatsion tarbiya texnologiyalari talabalarni tarbiyaviy faoliyat jarayoniga tayyorlashning sifatini oshirishda ham asosiy yo'nalishlardan biri bo'lmoqda.

Jamiyatning rivojlanishi, yangi turmush sharoitlari, qarashlari, madaniyatlari, bilimlari va texnologiyalari, yangi rivojlanish imkoniyatlari hamda o'zini o'zi anglash shakllariga ochiqlik jarayonlari bilan bog'liqligi sababli, bu ta'lim jarayonida yangicha innovatsiyalarni ishlab chiqish va faol foydalanishni taqazo etmoqda. Shu boisdan ham pedagogik amaliyotda innovatsion tarbiya texnologiyalaridan unumli foydalanish o'qitishning intensivligini, bilimlarni o'zlashtirish darajasini, umumiy madaniy va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish darajasini yanada orttirishga, motivatsiya va qiziqishni yuksaltirishga, ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Tarbiya – inson shaxsi ma'naviy qiyofasini shakllantirishga qaratilgan say – harakatlar tizimidir. Tarbiya – keng ma'noda u yoki bu sifatlarning yoki ijtimoiy guruhlarning maqsadlariga muvofiq odamlarning yangi avlodlariga avval avlodlarning ijtimoiy – tarixiy tajribasini uzatish vositasi bilan jamiyatning rivojlanishini ta'minlovchi vazifasi. Tarbiyalashning tor ma'nosi – ijtimoiy institutlar doirasida va ta'sirida ijtimoiy amaliyotning har bir doirasidagi hayotiy faoliyatiga, ijtimoiy vazifalarni va rollarni bajarishga tayyorlash maqsadida shaxsni ongli, maqsadga yo'naltirilgan, muntazam shakllantirish jarayoni.

Tarbiya shaxsni tarkib toptirishga qaratilgan bo'lib, shaxs va jamiyatning mavjudligini ta'minlaydigan qadriyatlar asosida rivojlanadi.

Tarbiya inson shaxsini shakllantirish, uning ijtimoiy, siyosiy, madaniy, ma'rifiy hayotida faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan barcha ta'sirlar, tadbirlar, harakatlar, intilishlar majmuini anglatadi. Tarbiya nafaqat oila, ta'lim muassasasi, talaba va yoshlar tashkilotlarida olib boriladigan jarayonlar bo'libgina qolmay, uning yetakchi g'oyalari ommaviy axborot vositalari, gazeta va jurnallar orqali singdirilgan mafkurani ham o'z ichiga oladi. Zero, tarbiya ta'limga nisbatan kengroq bo'lgan

tushunchadir. Bunday tarbiyaning oila va tarbiyaviy muassasalar hamda jamoat tashkilotlari tomonidan amalga oshirilishini nazarda tutadi

Innovatsion tarbiya texnologiyalari asosida talaba-yoshlarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda doimiy o'zgarib turadigan jamiyat talablaridan kelib chiqqan holda, to'ldirilib boriladigan bir butun tizimga ega desak bo'ladi. Chunki uning bir-biri bilan bog'liq tarkibiy qismlari o'qituvchining tarbiyaviy faoliyatida muhim yo'nalishlar sifatida namoyon bo'lib, hamisha mazmun jihatidan boyitib borilish talab etiladi.

Innovatsion tarbiya texnologiyasi bu — pedagogik metod, usul va vositalarni rejali hamda kutilgan natijalarga erishish yo'lida imkoniyatlar safini kengaytiradigan, shaxsga va jamoaga aniq ta'sir ko'rsatadigan jihatlarni ham tanlash uchun tizimdir. Bu tarbiyach-o'qituvchining o'quvchilar bilan bog'liq amaliy faoliyatni to'g'ri shaklda tashkil qilish va boshqarish borasidagi ko'nikma, malakalarga ega bo'lishidir. Innovatsion tarbiya texnologiyalariga murojaat natijasida talabalarning tarbiyaviy faoliyatni tashkil qilish ishlarida uyushqoqlik bilan o'tkazadigan tadbirlari ham ahamiyatlidir. Bu bilan o'quvchilar va tarbiyalanuvchilarning aqliy rivojlanishini, bilish tafakkurini, kasb tanlashga nisbatan qiziqishini, erkin fikrlashini, o'z fikr-mulohazalarini hech qanday qo'rquvsiz, cho'chimasdan to'g'ri tassavur ila bayon eta olish tushunchalarini shakllantirishda yordam beradi.

□ Tarbiyachi-o'qituvchining innovatsion faoliyati davomida har bir o'quvchi alohida yondashuvni topish, o'quvchi iste'dodida namoyon bo'ladigan holatlarda uning faolligini oshirishga qaratiladi. Tarbiyach-o'qituvchi tomonidan uyushtiriladigan tarbiyaviy tadbirlar shuning uchun ham katta ahamiyat kasb etadi. Ammo buni shunchaki tashkil etib bo'lmaydi, balki bu jarayonda ma'lum talablar mavjud. Bular: tarbiyaviy tadbirlar hech qachon tasodifiy bo'lmasligi va albatta, har bir tadbir jarayoniga puxta tayyorgarlikni ko'rish lozim bo'ladi muammoning pedagogika fanida ishlanganlik darajasi o'rganildi;

□ mavzu yo'nalishidagi ilmiy-metodik adabiyotlar, mamlakatimizda va xorijda olib borilgan tadqiqot ishlari o'rganiladi, tahlil qilinadi;

□ innovatsion tarbiya texnologiyalari asosida talabalarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash mazmuni, omillari, imkoniyatlari o'rganildi, tadqiqotning asosiy nazariy tushunchalari tahlil etiladi va ularning o'ziga xosligi hamda o'zaro aloqadorligi, tadqiqotning tushunchalar apparati aniqlashtirildi;

□ Pedagogik va psixologik eksperimentning qayd etuvchi va shakllantiruvchi bosqichlari mazmuni va metodikasi ishlab chiqiladi.

Xulosa o'rnida aytish joizki, o'quvchilar va bolalar o'rtasidagi munosabatlarga mohirlik-la rahbarlik qila olish uchun tarbiyachi jamoaning va jamoatchiliklar ziddiyatlarini ham bilishi kerak. Bunday ziddiyatlarning barham topishi tarbiyachi shaxsi, uning tarbiyalanuvchilar bilan yaqin munosabatlariga ham uzviy bog'langan. Haqiqiy mahoratga ega tarbiyachi-o'qituvchi bunday ziddiyatlarni bartaraf eta olishida o'quvchilar jamoasi, o'quvchilar o'zaro munosabatlarining kuchidan unumli foydalanishni biladi. Har bir o'quvchida o'zining ijtimoiy va psixik olam mavjudligini inobatga olsak, uni bilish, o'rganish tarbiyachi-o'qituvchidan psixologik nuqtai nazardan yondashishni talab etadi. Aynan tarbiyaviy faoliyatning mana shu jihatlarni hisobga olib ayta olamizki, talabalarni tarbiyaviy faoliyat jarayoniga kirishishida innovatsion tarbiya texnologiyalarining pedagogik psixologik ahamiyati va uni puxta o'rganishlari yuqori ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Azizxodjayeva N.N. Pedagogicheskiye texnologii i pedagogicheskoye masterstvo.-T.: Moliya, 2002.
2. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari.-T.:2005.
3. Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. - T.: «Iqtisod-moliya», 2010.
4. Хожиева, З. У. (2017). РОЛЬ РЕФЛЕКСИИ В ПРОЦЕССЕ ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ. Восточно-европейский научный журнал, (1-2 (17)), 7-9.
5. Ходжиева, З. У. (2016). ГУМАНИЗАЦИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ. Молодежь в науке и культуре XXI в.: материалы междунар. науч.-, 2016.
6. Хожиева, З. У. (2016). Гуманизации дидактических отношений между учителем и учащимся в современном образовании.
7. Xojieva, Z. U. (2014). The Role of " Mark" in Humanization of Didactic Relationships. In Young Scientist USA (pp. 33-36).
8. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S. Ilg'or pedagogik texnologiyalar. — T.: O'qituvchi, 2004.